

HBO5 (3 maart 2016)

De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) bracht enkele jaren geleden een standpunt uit over HBO. Om de belangrijkste aandachtspunten van VVS met betrekking tot dit dossier opnieuw onder de aandacht te brengen, vat dit document samen waar we in de toekomst in vertegenwoordiging verder moeten op hameren.

1. SITUERING

Drie jaar na het decreet over het hoger beroepsonderwijs in Vlaanderen werd in 2013 een decreet ter versterking hiervan uitgebracht. Ook in de voorbije twee jaar werden vervolgens nog aanpassingen toegepast in dit decreet.

Met deze onderwijsvorm wil men een breder publiek de kans geven om een hoger diploma te behalen, ook personen die niet alle kansen gekregen of gegrepen hebben om het secundair onderwijs vlekkeloos af te ronden.

Dit HBO5 (hoger beroepsonderwijs met kwalificatieniveau 5) moet het hoger onderwijs toegankelijk maken voor een divers publiek en dus de doorstroming naar hogescholen en universiteiten bevorderen. Het moet ook de nodige flexibiliteit aan de dag leggen om geen kansen mis te lopen.

De verantwoordelijkheden voor de HBO5-opleiding, die op dit moment door CVO's georganiseerd worden, werden overgedragen naar een samenwerkingsverband tussen hogeschool en CVO, hogeschool en secundaire school of een combinatie van hogeschool, CVO en secundaire school. De bevoegdheden voor de opleiding, het programma, de kwaliteitszorg en accreditatie, dienstverlening aan cursisten of studenten en uitreiken van diploma's, worden allemaal door dit samenwerkingsverband gedragen. Op die manier worden de expertise van beide partijen en de laagdrempeligheid van het CVO gecombineerd. Het is belangrijk hierbij de sterke punten van elke partner te behouden en extra aandacht te besteden aan doorstroming naar het hoger onderwijs.

VVS legt de nadruk in dit verhaal op kwaliteit. We zijn overtuigd van de meerwaarde van HBO5 wanneer het goed wordt aangepakt. VVS wil in dit dossier op enkele bekommernissen blijven hameren. Minister Crevits kondigde reeds aan een ontwerpdecreet rond HBO5 uit te brengen in het voorjaar van 2016, dat vervolgens verankerd zal worden in de codex hoger onderwijs in het najaar¹. Bij toekomstige ontwikkelingen in dit dossier wil VVS dan ook op de volgende zaken inzetten.

¹ <http://www.vlaamsehogescholenraad.be/be-nl/newsletter/177/VLHORA-nieuwsbrief-november.html>

2. VVS WIL...

- VVS ziet in HBO5 een grote kans om meer studenten en cursisten te laten doorstromen naar het hoger onderwijs. Zeker nu de HBO5-opleidingen georganiseerd worden door een samenwerkingsverband waar een hogeschool deel van uitmaakt, moet er hoog ingezet worden op aanvullingstrajecten en eventueel verkorte programma's om een bachelordiploma te behalen na het afronden van een HBO5-opleiding. In dit verband vindt VVS het erg belangrijk dat de studieomvang van HBO5-opleidingen uitgedrukt worden in ECTS in plaats van lestijden om deze overgang te vergemakkelijken.

- In de wereld van vandaag is het belangrijk dat diploma's en certificaten erkend (kunnen) worden op de internationale arbeidsmarkt. Ook bij HBO5 vindt VVS deze internationale certificering essentieel om de kansen van afgestudeerden in HBO5 en doorstromers naar andere opleidingen alle mogelijke kansen te bieden, ook internationaal. Ook de aanvraagprocedure voor Elders Verworven Competenties en Kwalificaties moet door het samenwerkingsverband van hogeschool en CVO eenvoudig aangeboden worden. In de toekomst zou de minister ook inzetten op geïntegreerd beleid rond EVC en EVK. In de huidige onderwijscontext wordt internationalisering ook steeds belangrijker en VVS zal dan ook veel belang hechten aan de verdere uitwerking hiervan binnen de samenwerkingsverbanden.

- Door de specificiteit van de doelgroep die het HBO5 aantrekt, is er een duidelijke nood aan goede begeleiding, studietrajectbewaking en studieadvies. Onderwijs moet zoveel mogelijk op maat worden aangepakt en HBO5 is de ideale context om op maat te werken. Cursisten in HBO5 zullen vaak een onderwijsgeschiedenis met hindernissen doorlopen hebben en moeten dan ook goed georiënteerd, geadviseerd en begeleid worden tijdens hun HBO-traject en in de richting van een bacheloropleiding of de arbeidsmarkt na afronding van hun HBO5-opleiding. VVS wil hier ook expliciet aandacht vragen voor heroriëntering en vraagt voldoende ondersteuning om kwalitatieve begeleiding mogelijk te maken.

- VVS wil in verband met HBO5 het belang van sociale voorzieningen en studiefinanciering extra benadrukken. Als onderdeel van het hoger onderwijs en met de specifieke doelgroep die HBO5 bedient, is het nodig om na te gaan welke noden er in deze groep bestaan op vlak van sociale voorzieningen en studiefinanciering. Indien nodig moeten er bijkomende middelen voorzien worden om aan deze noden tegemoet te komen. De verantwoordelijkheid voor sociale voorzieningen werd doorgeschoven naar het samenwerkingsverband tussen hogeschool en CVO, VVS wil hierbij bewaken dat voldoende middelen voorzien worden.

- De financiering van HBO5 in het algemeen blijft een belangrijk aandachtspunt. VVS wil een gelijk financieringsmodel voor alle HBO5-opleidingen met voldoende middelen voor de opleidingen, maar ook flankerende maatregelen, kwaliteitszorg, trajectbegeleiding enzovoort.

- Zoals vaak is ook in dit dossier kwaliteitszorg een opvallend stokpaardje van VVS. De interne en externe kwaliteitszorg van HBO5 moet in dezelfde lijn liggen als die van het hoger onderwijs op dit moment. Voorlopig lijkt de externe kwaliteitszorg door de Commissie HBO5 uitgevoerd te worden, maar op termijn moet deze structureel ingebed worden in het nieuwe instellingsreviewsysteem van het hoger onderwijs.

- Bovendien willen we een duidelijke bepaling over een cursisten- of studentenraad die de kwaliteit van de opleiding mee kan bewaken. VVS wil pleiten voor een duidelijke en expliciete bepaling dat deze cursistenraad moet samengesteld worden, onder verantwoordelijkheid van het bestuur, en welke bevoegdheden zij zullen krijgen. VVS verwacht hier dan ook inspanningen van de overheid om werk te maken van de rechtspositieregeling van deze studenten.

3. TOT SLOT

We kunnen besluiten dat VVS graag aandacht vraagt voor de bovenvermelde bezorgdheden. Er moet rekening gehouden worden met de bovenstaande vragen en onduidelijkheden bij de aankomende beleidsdiscussie, zodat HBO5 versterkt kan worden. De invoering van een extra niveau tussen het secundair en hoger onderwijs biedt veel kansen die we stuk voor stuk moeten grijpen.